

En Saga på
kapsejls-
banerne

Holbæk som træbådscentrum

En båds historie – et drama

En kvinde fra USA køber en båd i Canada. Båden skulle apteres, tegningerne findes, og en rejse i tid og menneskeskæbner på tværs af kloden startede

Interview med forfatteren til "Finding Pax"

Af Benny Andersen

Titlen "Finding PAX" på Kaci Cronkhites roman leder i første omgang to steder hen. Som sejler og ejer af en gammel spidsgatter er man med det samme klar over, at ud over hendes "quest" for at finde sin båds identitet, er det at være ombord og sejle den utroligt rolige gamle dame netop en meget effektiv måde at finde fred på (Pax er latin for fred). Og i starten af læsningen af den rigt sprogligt kolorerede fortælling om hendes øjeblikkelige fængsling ved synet af salgsoplaget og anskaffelsen af båden, er man ført med ind i hendes univers af kærlighed for og nysgerrighed på Pax og dens historie.

Men efterhånden udvikler beretningen sig til mere end blot en dokumentarisk retrospektiv dagbogsfortælling. Den bliver til en blanding af en familiekronike med Pax som hovedperson og en spændende krimi. – Det kan

ikke være rigtigt, tænker man, når hun nogle gange kommer ind i en blindgyde – detektiven (Kaci) må da vikle historien op og til sidst finde "morderen", og når det næsten

Kaci Cronkhites har gjort et stort arbejde med PAX. Og hun har skrevet bådens spændende historie som roman

Pax, tidligere Firecrest, 45 m² M.S.J. Hansen-spidsgatter bygget 1936 i Kalundborg sejles nu af Kasi Cronkhites i Port Townsend, Washington, USA

ser ud til at hun opgiver. – Nej, tænker jeg så, – kom nu Kaci! Ikke give op.

Båden og livet

Og hvad er det så, der tryllebinder én ved sådan en beretning? Ja, ud over det farverige sprog, som ved hjælp af indflettede stemningsanaloger til aktuelle vejrforenelser og smukke, kærlige og nærværende følelses- og personbeskrivelser, der gør det muligt for læseren at identificere sig og føle med de skæbner, der er flettet ind i Pax' historie, ja ud over alt det, så er det også, at denne historie rækker ud over sig selv. Vi, der har kendt nogen, der har levet et langt liv, eller som selv har nogle år på bagen, genkender kærligheden til livet, al den mærkværdighed og de indviklinger og skæbner, der er en del af livet, her spundet ind i en gammel skudes bjergtagning af ejere og ophavsmænd.

Uden at afsløre for meget, kan jeg sige, at en lang række danske træbådes historie er så tæt indvævet i Kacis rejse, at Klassisk TRÆBÅD satte sig for at bede om et eksklusivt interview med forfatteren.

En roman i mange genrer

Jeg spurgte hende, hvordan hun var kommet frem til den genreblanding, der gjorde historien til en så spændende historisk dokumentar.

– Min søgen efter Pax' historie var slet ikke tænkt som noget, der skulle blive til en bog, tværtimod. Som

På de to fotos ses Merete Lehmann i "Firecrest/Pax"s redningskrans med næsten 70 års mellemrum.

Detektivarbejdet med Pax førte Casi langt omkring og til Danmark, hvor hun besøgte både bygge-rens efterkommere og museet i Hobro

mange bådejere synes jeg, det var vigtigt at lære om – og dokumentere historien om bådens "stamtavle", hendes reparationer, og hendes ejeres sejloplevelser. Men rygterne og konflikterne i historierne rørte mig så meget mere, fordi de andre sejleres og mine egne problemer nogle gange var ens. Da jeg fandt ud af, at den her båd var stærk nok til at holde og overleve plus det, at opleve forrige ejers glæde, når jeg fortalte dem, at hun stadigvæk var i live, gjorde alle os omkring Pax meget glade. Jeg har hele mit liv som forfatter drømt om at skrive en bog. Da jeg sejlede rundt i verden med en plan om at skrive en bog, troede jeg, den ville komme til at handle om mine oplevelser på havet. Men i stedet blev jeg forelsket i den her danske båd, og den fik førstepladsen i skrivelserne. Selvfølgelig handler den om min og alle de andre ejeres rejse, men det er båden Pax, der får historien til at hænge sammen. Jeg valgte fra starten ikke at lade mig begrænse af genrer, for på den måde at nå så

mange mennesker som muligt. Det gør det selvfølgelig temmelig bøvel for forlag og forhandlere, når de ikke kan kategorisere den, med det smukke ved det er, at den når ud til mænd og kvinder i mange lande med bredspektrede interesser, og som ikke ville finde den, hvis de gik efter en bestemt genre.

Virkeligheden overgår fantasien

Da jeg læste bogen, troede jeg nogle gange, det var fiktion. Var du aldrig fristet til at gå over den grænse, som så mange doku-forfattere gør?

– Jo, det var jeg, jeg er meget inspireret af historisk fiktion, men virkeligheden er bare bedre end fiktion! Og Pax' historie er så intens, at den blev nødt til at blive fortalt så ærligt, som muligt. Den yngste læser, jeg har mødt er en otteårig dreng, og den ældste er en kvinde på 94, der intet ved om både.

Der ligger jo to gamle danske 38m² spidsgatter i din havn i Port Townsend, faldt det dig aldrig ind, at du ville komme til at eje sådan én en dag?

– Den danske spidsgatter, specielt stævnen, er fuldstændig unik! Derfor vidste jeg også, at Pax var en autentisk dansk spidsgatter. Da jeg i sin tid kom til Port Townsend og så Eio (38m² Utzon, -red), sagde de lokale til mig: – Tag et nummer! Der var en lang kø af interesse-rede, hvis hun nogensinde blev til salg. Men når det drejer sig om loyalitet overfor en bådtype, er der ikke nogen som spidsgatterfolk. Så selv om jeg gik og beundrede Eio og Pia (38m² Utzon, samme tegning som "Saga" -red.), overvejede jeg aldrig, om de blev til salg. Jeg turde slet ikke håbe.

At klare en krise

På et tidspunkt løber projektet fra dig økonomisk, hvordan klarede du dig igennem uden at opgive?

– Forestil dig den største grad af professionel ydmygelse, kæmpe gæld, de ensomste vintermåneder, erkendelse af magtesløshed, og du indser, at du er fanget, låst fast i en så umulig situation, at du bliver nødt til at give op. Men samtidig har du en meget stærk følelse af, at der er ingen vej udenom, du kan ikke give op. Sådan var det, og da jeg var allerlængst nede, skete der det, som

sker for så mange, der har prøvet det. Jeg genfandt styrken og modet et eller andet sted inderst inde, og troen på at det kunne lykkes, vandt over modløsheden, og med et skridt ad gangen kom jeg i gang igen.

Springer ud som træbådskvinde

Tidligt i bogen fortæller du, at du ikke anså dig selv som en træbådskvinde?

– Igennem min tid i Wooden Boat Foundation har jeg fået meget stor respekt for de traditioner, viden og håndværk, der kendetegner traditionelt bådbyggeri og de mennesker, der arbejder med træbåde. Den matematiske og mekaniske indsigt, alle disse aspekter ved træbådsbranchen imponerede mig. Men også bådejernes vilje til at betale, når de havde brug for disse håndværkeres hjælp er beundringsværdig. Igennem de år, jeg har arbejdet med Port Townsend Wooden Boat Festival har

Pax bliver passet og plejet efter alle kunstens regler. Det kan ses på den aldrende dame, der fremtræder som næsten ny

jeg set, at træbåde kræver arbejde, og jeg mente ikke, jeg havde tid eller råd til holde en gammel træbåd.

Et væsentligt bidrag til Danmarks maritime historie.

Hvornår opdagede, at du havde muligheden for at bidrage til den danske træbådshistorie?

– To gange. Første gang, da det igennem mailkorrespondencen med Henrik Effersøe og Klaus Mathiassen gik op for mig, at Pax var den samme som Firecrest, som var den samme som Tonica. Og den anden gang var, da jeg rejste til Danmark anden gang og mødte bådbygger Klaus Thomsens børnebørn. Som små piger vidste de godt, at livet som bådbygger var hårdt og arbejdsomt,

men når en båd forlader værftet og måske sejler til en anden landsdel, ser man ikke mere til den. Og kort efter brød krigen jo ud. Men da jeg kom for at besøge dem hele vejen fra Seattle, blev de meget berørte. Med den ene kvinde havde jeg meget andet end træbåde til fælles. Hun havde også heste og bordercollier. Den anden var super organiseret, og hun kunne fortælle mig om familiens historie. Min interesse for deres morfars liv og gerninger gav dem en klarhed om familiens liv i Kalundborg, og da vi sagde farvel den eftermiddag, sagde Helle, – ved at lede efter Pax' historie, din historie, har du givet os vores.

Hvorfor tror du, vi interesserer os så meget for vores bådes historie, i stedet for bare at nyde deres skønhed og sejlerglæde?

– Foreninger og events omkring træbådene udbreder selvfølgelig interessen for de gamle både, men med alt det, der er ved at gå galt i verden, ser det ud til, at tiden er inde til at påskønne, ære, bevare og forstå vores historie på et dybere niveau. Den skønhed, funktionalitet og praktiske design fra MSJ Hansen, Aage Utzon og Georg Berg – sammenlagt med bygningskunst og stolthed hos bådebyggere som Karl Thomsen har efterladt os en arv. Det er vores fornemmeste opgave som ejere og ansvarlige for disse fartøjer at gøre, hvad vi kan for at støtte og hjælpe hinanden. "Finding Pax"s læsere

Overalt i Pax kan det ses at ejeren holder af sit klenodie.

fornemmer disse værdier. Vi er ikke bange for at vise vores kærlighed og at dele vores viden og erfaringer med hinanden. Jeg er hver dag betaget af, hvordan denne båd beriger livet på mange forskellige måder.

Har du planer om at skrive en ny bog?

– At skrive en bog er den største opgave, jeg nogensinde har været ude for. Samtidig føler jeg, at det har været meget belønnende at bidrage til verden med en værdifuld fortælling. Jeg er meget optaget af den medvind, som "Finding Pax" har for tiden. I 2018 bliver den udgivet på Bloomsbury, det største nautiske forlag i verden, og det fortjener den. Den danske bådebyggertradition fortjener det og rækken af canadiske og amerikanske ejere fortjener det.

Men ja, – jeg skriver på en ny bog, en forhistorie til "Finding Pax". Den skal udkomme efteråret 2019 på Bloomsbury. Og jeg har også to andre bøger i hovedet, tilføjer Kaci skælmsk.

Finding Pax, anden udgave udkommer i Europa i efteråret 2018. Første udgave er nu udsolgt fra forlaget, men kan stadig findes i enkelte eksemplarer i internetbaserede boghandler, f.eks. Wooden Boat's boghandel til ca. 150,- kroner plus forsendelse. Sproget er engelsk. Der er ikke planer om at oversætte den til dansk.